



### ELKÖLTÖZTÜNK!!!

Október 23-án az idő is kegyes volt hozzánk és hála a sok dolgozónak, átköltöttünk a TIT Stúdióban található új irodahelységünkbe.

**Az új cím: 1113 Zsombolyai u. 6.; Bejárat a Bocskai u. 37. felől**

A Czabán család szerencsére üres ládákkal és utánfutóval is készült, Barna Panni takarított és biztatott, Kelen Gábor, a Czabán fiúk, Barna Imi és Szeki pedig rendíthetetlenül hordták a dobozokat, bútorokat. Móni és Andi pedig a pakolás mellett próbált a káosz magaslatán állni.

Az új irodahelyiségünket már egyedül, illetve Szekeres Évi segítségével pofoztuk helyre, amíg tisztaságillat lengte be a poros helyiségeket (bár még bőven akad tennivaló).

Köszönjük nélkülözhetetlen segítségüket: Barna Iminek, Barna Panninak, Czabán Daninak, Czabán Dávidnak, Czabán Máténak, Kelen Gábornak és Szekeres Évának.

*Az Almássy utcai irodát szeretnénk bérbe adni, és az új irodánkban egy 12m<sup>2</sup>-es helyiség szintén bérbeadó. Várjuk a leendő bérlők mihamarabbi jelentkezését!*

*Elsősorban civil szervezetek jelentkezésére számítunk, de egyéb megoldás is szóba jöhet.*

### Választmányi ülés

Ezúton meghívjuk a Választmány minden tagját a következő ülésre, melynek helye és időpontja:

**Bp. XI. ker. Zsombolyai u. 6. (MKNE iroda)  
2005. nov. 25. (péntek)**

A javasolt napirend:

- 10:00 Köszöntő, beszélgetés
- 10:20 A Választmány szervezete és működése
- 11:10 Ötletek, javaslatok a 2006. évi tevékenységre
- 12:00 Előadás: (valószínűleg) A madárinfluenzáról környezeti nevelési szemmel
- 13:00 Szendvics-ebéd

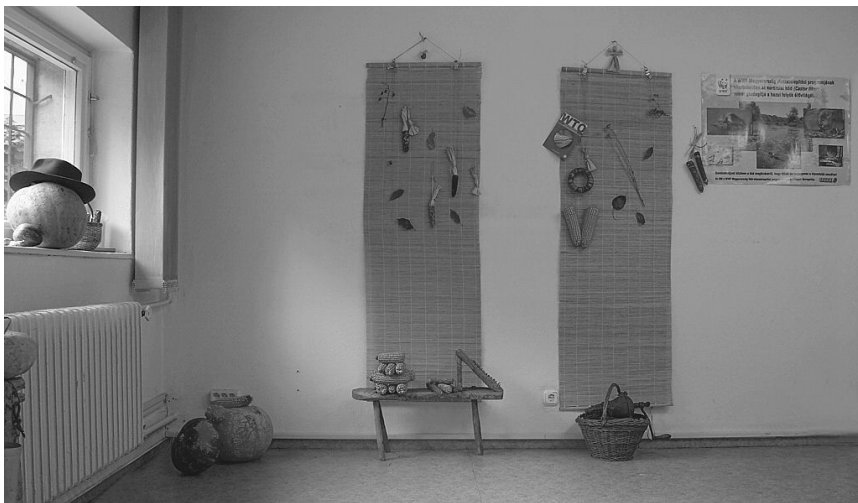
14:00 SWOT-analízis az egyesületről

Ez az elemzés része egy jövő-tervező folyamatnak, amelyet egy meghívott résztvevőkből álló csapat visz végbe. A csapat néhány tagja a Választmányból került ki. Annyiban azonban a teljes Választmány is bekapcsolódik a tervezésbe, hogy a SWOT-analízis útján némileg megadja a tervezés irányait, kereteit. Az analízishez szükséges információk nagyja a külön csapat 1. találkozáján fog elhangzani, melynek helye szintén a Zsombolyai, időpontja nov. 19. (szombat) 10–16h. Erre a nov. 19.-i találkozóra a Választmány minden tagját szívesen látjuk.

16:00 Zárás

## INDUL A PULI-KUCKÓ!

Egyesületünk az OM pályázatán 400 000 Ft-ot nyert a Puli-Kuckó kialakítására, így hamarosan elindítjuk játékos, környezeti nevelési témájú foglalkozásainkat. Lesz itt minden, mi szem-szájnak ingere: egészséges táplálkozás, környezeti problémák, fogyasztói szokások, energiagazdálkodás. Ám ha még ez sem lenne elég csalogató, a gyerkőcök az adott témához kapcsolódó kézműves foglalkozásokon készített saját kis alkotásaikkal térhetnek majd haza.



Célunk ezzel irányt mutatni; elültetni a kis fejekben, hogyan lehet a környezet fenntarthatóságát biztosító életet élni a városban, a mindennapokban, hogy az értékeket a következő generációk is ismerhessék.

Novemberben próbafoglalkozásként Bia és Orsi a cserkúti Kőölkpajtában már sikerrel tesztelt „Három nővér” című foglalkozást hozzák el és tartják meg a Puli-Kuckóban.

Részletek a honlapon.

## Bemutakozunk (harmadik rész)

### Németh Andrea

1975. október 12-én születtem Budapesten. A Pécsi Tudományegyetem biológia-környezetan tanár szakán végeztem 2005-ben. E mellett levelező szakon elvégeztem egy Európai Unió szakértői kurzust is, amiből még államvizsgát fogok tenni. Az egyetemen ismertem meg Biát, az egyesület jelenlegi elnökét, aki a környezetan szakon szakmódszertan tanárom volt. Támogatásának köszönhetően már az egyetemi évek alatt kipróbálhattam magam a gyakorlatban, a Zöld-Híd Alapítványnál közreműködtem az Öko-Kuckó létrehozásában és működtetésében. Az egyesületben az irodai teendők mellett a Puli-kuckó kialakítása, népszerűsítése és foglalkozások vezetése lesz a fő feladatomban.



Egy éve művelem a Tai Chi pusztakezes és kard változatát, mert ez az a sport, amely tökéletesen kikapcsol és feltölt energiával; de hobbim még a különleges teák gyűjtése is.



Sziasztok!

**Szabó Orsi** vagyok, az egyesület egyik vadi új tagja. Még ki sem hűlt a biológia –környezetan tanár szakos diploma a zsebemben mikor egyesületi tag lettem. Még csak 26 éves vagyok de már 25 éves korom óta foglalkozom komolyabban környezeti neveléssel. Az egyetem szakmódszertan óráin fertőzödtem meg és Bia volt a vírusgazda. Ez alatt az egyéves pályafutásom alatt szívesre lehetőségem volt sok mindenbe belekóstolni. Tanítás módszertan órákat tarthattam a harmad és negyedéves környezetan szakos hallgatóknak, dolgozhattam Sikondán egy erdei iskolában is. Foglalkozásokat tartottam a gyerekeknek a pécsi Öko Kuckóban magamhoz hasonló korú „vén róka” barátaimmal együtt. Szóval az utóbbi egy évben igen nagy volt a nyüzsi és egyből a mélyvízbe kerültem. Először azt gondoltam,

hogy belefullok, de egyre inkább úgy érzem, hogy megy ez az úzás! Jelenleg Biával együtt dolgozom a cserkúti Kőölpajtában. Környezeti nevelés a gyerekeket egy csodás helyen a Jakab-hegy lábánál. Magamról talán még annyit, hogy a téli sportok nagy rajongója vagyok, imádom snowboardozni, de csak márciusban amikor már süt a nap és nincsen olyan fogvicsorgató hideg.

Szabadidőmben szeretek mindenféle kreatív kézműveskedéssel foglalkozni, úgyhogy ha valakinek van valami ezzel kapcsolatos tudománya én szívesen elcsajátítanám!

## **Ez történt az előző szám óta**

### **VISSZATEKINTÉS A VÁCI ORSZÁGOS TALÁLKOZÓRA**

#### **I. Recepciósként:**

Kedves résztvevők és „otthonulók”!

Borongós időben, élményekkel teli országos találkozóznk volt ez év őszén Vácott. Az eső nem kegyelmezett a második napon kiránduló résztvevőknek, de talán ezért is emlékezetes marad majd ez az összejevetel!

Gondolom, a távolmaradókat sem az időjárás-előrejelzés tartotta végül otthon, mert nagyon sokan fittyet hányva rá, útra keltek. Az egyik legnépesebb találkozót sikerült összehozniuk a szervezőknek!

Szarvasi kolléganőmmel, Rózsával a Karacs Teréz Kollégium aulájában izgatottan fogadtuk a folyamatosan érkező 105 résztvevőt, akik a meglepetés-csomagok átvételét követően lepakoltak, majd egymást örömmel üdvözölve iparkodtak a kézműves mesterek felé. Bár a csuhézást, fonást, terméskép-, aratókoszorú- és pulikészítést csak messziről figyelhetjük, a kész műalkotásokkal sokan elbüszkélkedtek nekünk is. Sikeresen felkerült vászonra festve Magyarország térképe is a falra, hogy mindenki bejelölhesse rajta tevékenységi területét. ☺ Ugyan a budapestiekből Budapest környékiek lettek, mert annyian voltak, hogy el sem fértek a térkép fővárost jelölő részén, de se baj!

A kedves, játékos, Ákos által vezérelt köszöntés után a lelkes csapat kiscsoportokban indult el a város felfedezésére egy-egy városismereti feladatlappal: volt, akik kerekesszékekben ülő nénit tolvá sétáltak, hogy az érdekességek megtekintése mellett megnézzék, akadálymentesítették-e Vác városát, volt, akiket Bánhidi László, váci tanár úr vezetett körbe, mások rendezvényünk védnökének, Bíró Gyurinak a szárnyai alatt bóklásztak... Sajnos mi, recepciót vállalók kimaradtunk a közös felfedezésből. De az idő gyorsan elrepült a vacsoráig!

Megint jöttek, kopogtattak... Így a hús nélküli vacsorát (mely néhányunknak szívfájdalmat okozott) csak három részletben sikerült megennünk. Hát ez a recepciósk sorsa! (Bia „megnyugtatót mindenkit”, ez egy „félvega OT”, csak szombat este lesz a menüben hús...)

Az étkezés után gyorsan megtelt a terített asztal az otthonról hozott finomságokkal, melyek illatfelhője alatt bemutatkoztak a váci és Vác környéki környezeti nevelési szervezetek. A késő esti beszélgetés, csipegetés, saját bögréből kortyolgatott borocskafogyasztása közben megcsodálhattuk Zsuzsák gombagyűjteményét is. Utána mindenki készülődhetett lelkileg a másnapi terepgyakorlatokra.

A ráhangolódásra nagy szükség is volt, hiszen több órás hatalmas égi áldásban volt része mind a négy csapatnak. Ám ez nem hátráltatott meg bennünket! A Naszály-hegység bebarangolását két csoport választotta, őket Sumi és Gyuri kalauzolta. A csóványosi „kemény manggal” kicsúsztunk ugyan az időkeretből, de feledhetetlen élményben volt részünk. A vácrátóti kerékpárosok Marikával

az élen ugyancsak bőrig ázva gurultak be némi süteményezés után a szálláshelyre, vidáman, mesélős kedvvel.

Az egyesület dolgainak megbeszélése éjszakába nyúlt ugyan egy kis „vacsí” szünettel, de a közös dalolás segített az ébren maradásban. Gyönyörűen tudtunk együtt énekelni!

Az utolsó nap délelőttjén láttunk jégmadarat fészkelni a váci árteres tanösvényen, megcsodáltuk Sumiék ásvány kiállítását a Göncöl Házban, s nagy hatást tett mindenkire a Waldorf iskola belső, családiás, meleg, alkotásra készítő légköre.

A KÖR-búcsúnál nagyon jó volt érezni, hogy ennyi nagyszerű ember közé tartozom!

Bartha Cili

## II. „Strapabíró” felfedezőként:

Köd előttünk, köd utánunk,  
de néha Napot is láttunk:

### Megmáztuk a Csóványost

a lényeg természetesen nem az, hogy feljutottunk 939 méter tszf. magasra (hazánk 3. legmagasabb pontja, ha jól számoltuk), hanem mindaz, amit eközben átéltünk

szemmel, füllel, bőrrel, izmokkal és tüdővel,  
de legfőképpen szívvel-lélekkel

Maroknyi elszánt csapat gyalogol fölfelé. Placs-placs, az úton szép egyenletesen folyik a víz, akárcsak esőkabátunkról a combunkra, kapucninkról, hajunkról az arcunkba, onnan a szemünkbe. Mossa az eső az erdőt, a hegyet, cipőnkéről az elmúlt túrák sarát, arcunkról a ráncokat, lelkünkbelől a fáradtságot. Táplál fűvet-fát-virágot, előcsalja a szalamandrát, étellel duzzasztja a zuzmókat, mohát zóldít, gombát növel. Friss vízzel tölti a patakokat, friss kedvvel, új erővel a túrázókat.

Szükségünk is van rá, hiszen reggel még „ideális kirándulóidőben” (értsd: nem fogunk megizzadni) indult el 12 elszánt KÖR-tag Ambrus és Ági vezetésével a különféle célzásokkal („csak tapasztalt túrázóknak”, „ennyi idő felmenni és lejönni, az teljesítménytúra”, „nem a távolság sok, csak a szintkülönbség 600 méter”) borzongatóan vonzóvá varázsolt Csóványos felé. A fenyves alján kőszá boszorkánygyűrűket rajzoló fehérpettyes piros mesegombákat (a sámánok ezeket a hallucinogén légyölő galócákat rágsálták, iszogatták teaként vagy füstölték pipából, hogy jót tudjanak „mesélni”) még a témához illő őszi es ködben csodáltuk („ez már csak a vége, de mi volt itt korábban!”), de az óvatosabbak hamarosan előszedték az esőkabátot. Ambrusék táborhelyén, 25 év alatt sok-sok madarász, természetbúvár és egyéb jó ember útnak indítóján már húzódtunk a fák alá. Az eső köztudomásúlag csak a száraz embert zavarja, ezért mire kitárgyaltuk a sátoráborokkal foglalkozó ÁNTSZ-felügyelők és előírások zöldítésének szükségességét és lehetőségeit, minket már egyáltalán nem zavart. A szavunk csak azért fogyatkozott, mert az út emelkedett. Még szerencse, hogy nem aszfaltúton jártunk, hanem a sárfolyásban apró szigeteket alkotó szürke és vörös kövek között, amelyek Ági tolmácsolásával elmesélték a vulkáni hegység keletkezésének titkait – eközben kifújhattuk magunkat.

Kapucniba burkolózva, a lábunk előtti csúszós kövekre koncentrálna bizony nehézkes a beszélgetés, bármennyire is igényünk lenne rá, hiszen ez a KÖR-találkozók talán legfontosabb

eleme, így kis csapatunk két még kisebbre oszlott: az inkább beszélgetésre vágyók rövidebb, de szalamandrákban gazdagabb hazaura tértek, míg a kemény mag kemény magja továbbvonult a ködben rejtőzködő Csóványos felé. A konszenzusra jutás folyamatát csendes helyesléssel szemlélte egy bölcs szalamandra, jókora csertölgly kergének éppen teste formájához illő repedéseibe húzódva.

Placs-placs. Kopog az eső, csúszik a láb, egyre meredekebb a hegy. Pihenőre alkalmat most az andezitlapokba bevágódott árok ad: lankásabb út híján a kitermelt fát is itt hordták-eregették le kocsikon hosszú időn keresztül, miközben a kerekek kikoptatták a sziklát. Normális körülmények között avar, törmelék takarja az árkokat, de most az eső feltárja azoknak, akik ilyenkor is kíváncsiak az erdő titkaira.

Van, amit a napfény turistája sohasem láthat meg.

Mint pl. az erdő ködfalú templomát, ahol fényes fekete bükkoszlopok emelkednek a Titokzatos Magasság felé.

A régi erdőélésről mesélnek a meredek fölötti lapost őrző dédik és úkik is: 300-500 éves hárs- és bükkfák, akik többemeres törzsüket, fantasztikus elágazású koronájukat annak köszönhetik, hogy a hársfák tövének faanyaga kevésbé értékes, mint az egyenes ágaké. Ezért nem tőlük vágják ki őket, hanem csak az egyes ágakat, mikor azok megfelelő vastagságot értek. (Mint a botoló fűz, csak ötvenéves „botokkal”).

Innen már nincs messze az első látványos andezit-agglomerátum szikla, ami egy hajdan felrobbant vulkán kalderájának peremét díszíti. A néhai vulkán kb. 2000 m magas volt; a kürtője eldugult, a bennrekezdett forró láva robbanva tört utat, leszakítva a hegy felső felét. Így keletkezett a kb. 80 km (!) átmérőjű kaldera, amelynek peremét fantáziamozdító sziklák, sziklatornyok szegélyezik (a Duna túloldalán pl. a Vadállókő). E kaldera-perem egyik „bütyke” utunk célja, a Csóványos – tudjuk meg Ambrustól, aki egyre biztatóbb infókat ad a hátralévő útról: a „menetrend” szerint 5 perc múlva fenn kéne lennünk, de úgy 20 perc múlva fenn is leszünk. Elgyönyörködünk a sziklák növényvilágának mikrokozmoszában: színpompás zuzmók, mohák, takaros, apró lágyszárúak a tetején, oldalt többméteres meredély, sziklaerdő.

Az újra kegyetlen meredekké váló út rányitja szemünket az apró csodákra: pásztorbot faragásával vetekedő szépségű szúrajzos ágakra, amiből ki-ki választ magának emlékül (fejkendő Bia anyókánk egész rőzseköteget). Vilma pihenőjénél jogtalan pihenőt tartunk (hiszen egyetlen Vilma sincs a csapatban), majd tovább mászva hirtelen irdatlan betontorony bukkan elő a ködből: a csóványosi kilátó!

A ködre való tekintettel a százas nagyságrendű lépcső megmászásától eltekintünk, a torony tövében fogyasztjuk el finom friss salátás szendvicseinket. Beleolvasgatunk a Csúcs-könyvbe, Ákos verse rólunk is emléket hagy. Kihűlő vizes ruháink hamarosan figyelmeztetnek, hogy így lehet a legjobban megfázni, úgyhogy indulunk lefelé. Az évszázados fák között – bátraké a szerencse! – kis időre a Nap is ránk mosolyog, lenézhetünk Szokolya völgyére, sőt a hegység lábánál kanyarodó Dunára is. Aztán ereszkedünk, szedrezünk, megint ereszkedünk, hatalmasat szedrezünk, még nagyobbat ereszkedünk. A völgyalji Szállás-réteknél áldott melegen simogat a Nap, míg kézzel művelt vasbányák, eltűnt települések történetét hallgatjuk.

A civilizáció felé közeledve egyre gyorsabban telik a szemeteszsák.

Királyréten különböző hő- és alkoholfokú, jól megérdemelt szív- és gyomorerősítők magunkhoz vétele után teljes egyetértésben választjuk a zárt kocsit, és már döcög is velünk a kedves bürzsönyi kisvasút. Lassan, ráérősen egy ajándék-nap végén, amikor nem a Cél, hanem az Út a fontos.

Ortmann-né Ajkai Adrienn

### III. Esőáztatta kerékpárosként:

#### Vácrátót felé haladva...

Vácrátót felé haladva  
ázik a biciklis csapat,  
s déltáj körül egy  
útszéli megállóban,  
elemózsia után kutat.

Nassolás közben az eső  
eláll, felélénkül a csapat,  
s a közeli botanikus kert  
Erzsike vezényletével,  
reményt keltően hívogat.

Itt-ott még lepottyán  
egy-egy esőcsepp, de  
Erzsike elszántan mesél,  
s ázott bakancsban,  
engedelmesen fülel a legénység.

El ne feledd  
a fák és bokrok nevét! –  
int a vezér, s mi  
önmagunkon felülemelkedve  
hallgatjuk a meséjét.

A pálmaházból kijövet  
már ontja melegét a nap,  
s a malomhoz vezető utat  
újra átszővi a gondolat:  
milyen jó, hogy így együtt a csapat!

Legyőzve az esőt,  
egy-egy növényritkaság előtt  
hosszabban elmélázva, az ostorfát  
közösen megcsodálva,  
sétálgatunk a vácrátóti fák alatt.

Majd e gyönyörködtető  
órák után, újra kerékpárra  
pattan a csapat,  
s az idejövet kiszemelt cukrászdáig,  
halkan rója az utat.

Na, de jaj! Egyszer csak  
Erzsike elmarad!  
S a vezető nélkül maradt csapat,  
ellenkező irányban halad!  
Fordulj vissza, Te! – kiáltják előre,

s a csapat újrendeződve,  
visszagondolván  
a szakadó esőre,  
e kalandot, nem büntetésként  
éli meg. Bőszén hajt előre!

Majd lassítván, a várva várt  
cukrászdához érve,  
édeskés terveket szőve,  
leparkol egy rövid időre.  
Üzenjük, a sütemény, s kávé oly remek!

Tőle új erőre kapva,  
fiatalos lendülettel suhan a csapat,  
s a szállásunkhoz érve,  
kerékpárunkat csendesen letéve,  
még munkál bennünk a vácrátóti út emléke.

Találkozunk a soproni ég alatt is,  
Szervusztok, KÖR-ös barátok!

Kozmáné Gizi  
Tápiógyörgye, 1005-10-19

## Köszönet

Köszönetet mondok mindazoknak, akik váci országos találkozónk szervezésében, a háttér biztosításában, a programok kitalálásában, lebonyolításában részt vettek, segítettek abban, hogy jól érezzük magunkat, s tartalmasan töltsünk el együtt egy szép, szeptemberi hétvégét:

- Genzorné Somogyi Máriának (helyi szervező)
- Bíró Györgynek (védnökünk)
- Csáfordi Ilonának (a kollégium gazdasági vezetője)
- Kissné Haffner Katalinnak (élelmezés-vezető)
- Breuer Lászlónak, Suminak (Göncöl Szövetség)
- Barabás Katának és Mauer Györgynek (Waldorf Iskola)
- Neumayer Évának és Kurucz Mártának (Magosfa Egyesület)
- Adományozóinknak: a Cementgyárnak (kerékpárok kölcsönzése), Fónagy Istvánnak (bor)
- Nádai Bélának, a MME-nek, KönKOMP-nak, Levegő Munkacsoportnak, Ökoszolgáltatnak, Bíró Györgynek, Magosfa Egyesületnek, Néder Katalinnak (kiadványok, szóróanyagok)
- Emri Erikának (puli készítése)
- Misik Tamásnének (csuhézás)
- Nagy Erikának (aratókoszorú)
- Neumayer Évának (fonás)
- Kurucz Mártának (képzéskészítés)
- Szrnkáné Rózsának, Bartha Cecéliának, Hódör Istvánnak (regisztráció)
- Victor Andrásnak (népdalok, terelés, ébresztés)
- Schróth Ágnesnek (beregszásziak istápolása)
- Nyiratiné Biának (támogató figyelem, kitartásra buzdítás, dicséret)
- Szekeres Tamásnak (háttér biztosítása)
- Marsi Mónikának (folyamatos kapcsolattartás, adományok gyűjtése...)
- Szekeres Évának (résztevői térkép)
- Németh Andreának, Szabó Orsolyának, Szilágyi Ákosnak, Berecz Ágnesnek, Fehér Ágnesnek (ajándéksomagok pakolása)
- Szilágyi Ákosnak (facilitátor szerepkör)
- Bánhidi László (idegenvezetés)
- Korpás Sándornének (kerekes székes néni)
- Tarján Ambrusnak, Krivánné Horváth Ágnesnek, Suminak, Genzorné Marikának, Bíró Gyurinak (túravezetés)
- Pálkás Ferencnek, Nagy Juditnak, Genzor Mariannak, Bíró Gyurinak, Genzorné Marikának, Suminak, Barabás Katának (vasárnapi programokra kísérés, azok vezetése)
- A „Terülj, terülj asztalkám!”-ra finomságokat varázsolóknak

Végül hálás köszönet annak a 105 résztvevőnek, akik ezen a hétvégén együtt voltak velünk a „KÖR”-ben napsütésben, esőben, sárban, beszélgetéseinken, énekléseinkkor...

Saly Erika



# NAGYON JÓL ÉREZTÜK MAGUNKAT!

## Elnökségi hírek, elnökségi morzsák

A szeptemberi elnökségi ülésünk a Jókai-klubban volt. (A következő már az új helyünkön a TIT Stúdióban, a Puli kuckóban lesz.) Folytattuk a cserkúti munkát, és teljes erővel vetettük bele magunkat az ott felvetett ötleteknek a kidolgozásába.

Átgondoltuk az együttműködési szerződéseinket, amelyeket idén megújítunk, és keressük az új lehetőségeket elsődlegesen külföldi partnerszervezetekkel.

A „Módszertani kézikönyv nemcsak környezeti nevelőknek” és a „Zöld jeles napok” könyv kiadásához a pályázaton elnyert összeg mellett saját forrást is biztosítottunk, mert kevesebb pénzt kaptunk a szükségésnél.

Réder Erika, a könyvelőnk, átvizsgálta a könyvelésünket, és rendben találta. Erről beszámolt az elnökségi ülésen.

A futó projekteknek felelőst választottunk:

1. Fenntarthatóságért nevelés évtizede – vezető: Victor András, felelős: Timár-Geng Csilla
2. Környezetbarát iskolák – vezető: Albert Judit, felelős: Schróth Ágnes
3. Globális nevelés – vezető: Nyiratiné Németh Ibolya, felelős: Saly Erika

András beszámolt a Fenntarthatóság évtizede projekt részletes ütemtervéről, lépéseiről, amit megvitattunk, és apróbb változtatásokkal jóváhagytunk.

Értékeljük a váci OT-t, és elhatároztuk, hogy visszajelzést küldünk a város vezetőinek az akadálymentesítésről és a szemétszedés tapasztalatairól. A jövő évi soproni OT szervezőinek pedig forgatókönyvet, és egy tapasztalatgyűjteményt küldünk, hogy segítsük a munkájukat.

Egyesületünk működése érdekében forrásteremtő stratégiát készítünk, mert működésünkhöz ez már elengedhetetlen.

Móni és Szeki is beszámoltak az addig végzett munkáikról, ami igen sokrétű volt, bár Szeki most a legtöbb időt a honlap fejlesztésével tölti, amin meg is látszik, remélem, mindenki észrevette. (Látogassátok a honlapot, mert érdemes!)

Szóval volt munka bőven, csak a legfontosabbakat emeltem ki. Délelőtt 10-től este hatig dolgoztunk, és még így sem volt elég ez az idő mindenre. Sajnos át kellett adnunk a termet másoknak.

Az eltelt időben remélem minden elnökségi tag feltöltődött, mert itt van már igen közel a következő ülésünk.

T-GCS  
az egyik kimerült elnökségi tag

## Beregszászi együttműködés



A nyáron kötött együttműködési megállapodásunknak megfelelően két kollega velünk volt a váci Országos Találkozókon. Bemutatták a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (Berki Károly), valamint a II. Rákóczi Ferenc Főiskola (Kohut Erzsébet) életét, munkáját. Beszéltek céljaikról, eredményeikről, nehézségeikről.

Körvonalazódott annak lehetősége, hogy kárpátaljai magyar gyerekeket (legalább két-két fő) fogadjunk nyári táborainkban. Felajánlást tett erre a Mecseki Erdészeti Rt., a Szt. Borbála Cserkészcsapat, a Novus Gimnázium, a Hajdúböszörményi Ifjúsági Természetvédő Kör, a Börzsönyi Ornitológiai és Természetvédelmi Tábor. A Pécsi Zöld Kör és az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola tanár szakos hallgatókat tudna fogadni nyári táborába. Természetesen keressük annak lehetőségét is, hogy mi menjünk Kárpátjára. Jó lett volna még több idő személyes beszélgetésekre, egyeztetésekre.

Kérem, akik hasonló, vagy más együttműködések fel tudnak ajánlani, írják meg a következő drótposta címre: [schroth78@hotmail.com](mailto:schroth78@hotmail.com). Fontos, hogy a költségek mely részét tudják fedezni.

Csopról és Beregszászról egy-egy tanár részt vett a MKNE és a REC által közösen szervezett Zöld Útippak tanártovábbképzésen is. Nagy segítség iskolai munkájukban, hogy az oktatócsomagot ők is magukkal vihették.

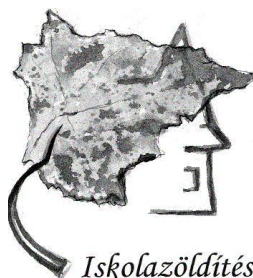
Schróth Ágnes

## Iskolazöldítés

30 órás pedagógus továbbképzés Pécsen 2005. október 13–16.

Egyesületünk kicsiny, de igen lelkes csapata már több mint három éve próbálja „zöldíteni” az iskolákat, vagyis összegyűjteni a meglévő számtalan jobbnál jobb ötletet, és megosztani azokkal is, akik azt sem tudják, hogy kíváncsiak rá.

A célunk elérése érdekében a projekt második szakaszában egy kiadvány megjelentetésén (erről részletesen a következő számban beszámolunk) és egy 30 órás akkreditált tanártovábbképzés tematikájának összeállításán, engedélyeztetésén és nem utolsósorban kipróbálásán dolgoztunk. Akkor tehát ez utóbbiról:



Gyönyörű idő, lelkes társaság, szívélyes fogadtatás... A résztvevők nyitottak, együttműködők, minden játékban partnerek, minden feladatban leleményesek, ötleteik nem csak célirányosak, hanem gyakran szórakoztatóak is voltak.

Már a program összeállításánál komoly fejtörést okozott, hogy milyen legyen a továbbképzés időtartama, időbeosztása. Az elképzelésünk kiállta a próbát. A 30 órában végül is szinte minden sikerült legalább „megpendíteni”, amit feltétlenül szükségesnek gondoltunk, és az egyhuzamban történő, bentlakásos formában való lebonyolítás olyan érzelmi többletet és lendületet adott, ami elengedhetetlen volt a feszített program megvalósításához.

A tanfolyam elsősorban módszertani segítséget kívánt nyújtani, úgy, hogy a résztvevők maguk is megtapasztalják az egyes munkaformák örömet és buktatóit. A munka változó összetételű, 5-6 fős csoportokban zajlott, a feladatok olyanok voltak, melyek a későbbiekben a saját iskolában „testreszabva” közvetlenül felhasználhatóak lesznek. Ilyen a tanfolyamzáró házi dolgozatok témája is. A vendéglátó iskola nem csak a helyszínt biztosította számunkra, hanem több módszert „rajtuk” próbáltunk ki. A külső szemlélő józanságával elkészült elemzések és továbbfejlesztési javaslatok remélhetőleg nem az íróasztaluk mélyére kerülnek. Két kezünk munkáját pedig az iskola parkjában a növények előtt elhelyezett névtáblák őrzik. Ízelítőt kaptunk iskola és önkormányzat egymásra figyeléséből is, az iskola környékének általunk elkészített öröm és bánattérképe szándékunk szerint mindkét fél épülésére szolgál majd.

A tanfolyamot Victor András és Albert Judit vezette. Munkájukat értékeljük a hallgatók! „Pozitív hozzáállás, emberszeretet, kollegialitás.”, „... a kedvességetek, rugalmasságotok, az emberbarát, közvetlen, baráti stílusotok.”, „felkészült, közvetlen csoportvezetők.”

Köszönet illeti házigazdánkat, Soós Jóskát, aki szívét, lelkét adta a szervezésbe, gondoskodott rólunk, kényeztetett minket.

Végezetül pedig a résztvevők mondják el, hogy milyen útravalót kaptak, lelkileg hogyan töltődtek fel, milyen kívánságokat fogalmaztak meg: „*Jó volt találkozni olyan kollégákkal, akik hasonló gondolkodásúak és lelkesek.*” „*A szervezők csináljanak a most sikeresen végzőknek pótvizsgás tanfolyamot. Jönni szeretnék.*”

Németh Mária

## **És végezetül egy szubjektív beszámoló a továbbképzésről Dobrovodsky Márti tollából:**

*„Este érkeztem meg, mint a többiek Pécsre.*

*Nem volt könnyű megtalálni az iskolát. Ott a portás útbaigazítása után a fényt követve jutottam el az iskola egy távoli részén lévő, de annál barátságosabb termébe. Csüörtökön csak ismerkedtünk egymással és a környezettel. A közös éneklés megalta az alaphangulatot a következő napokra is. (Szükség is volt rá, hisz az első napi szállás – a panzió – kicsit csökkentette a jókedvünket.)*

*Hosszúnak ígérkezett, mégis hamar eltelt a hévége. Szinte hihetetlen, mennyi feladatot megoldottunk. (Igaz, reggeltől estig tartott a program.) Felmérést készítettünk az iskoláról (a szelektív hulladékgyűjtés, energiafelhasználás, büfé... stb. szempontjából) és fejlesztési javaslatokat is tettünk. Elkészítettük a környék öröm-bánat térképét, melyet a városrész képviselőivel meg is*

*beszéltünk. Szombaton projektet írtunk. Nem volt könnyű, de megoldottuk. A szervezők rugalmasságát dicsérem, hogy kezdeményezésünkre a délutáni foglalkozást a Malomvölgyi tónál tartottuk. Jó volt kint lenni a kellemes őszi időben. A tó nagyon szép volt, (biztosan most is az) a testmozgás pedig kimondottan jól esett a kiadós ebéd után.*

*Vasárnap búcsúfeladatként arculattervezést tanultunk. Tanulságos volt. Azt hiszem, mindnyájan sok feladatötlettel tértünk haza. És az sem mellékes, hogy új kapcsolatokkal gazdagodtunk, új barátokat szereztünk.*

*Remélem, hamarosan újra találkozunk.”*

## **Magyar Ökoiskolák IV. Országos Találkozója**



Az országos találkozóra a száznegyvennégy Ökoiskola képviselőjében mintegy kétszázan jöttünk össze 2005. október 29-én Budapesten, a Városmajori Gimnáziumban. Ez volt az első konferencia a tavaszi címátadás óta.

Az összegyűlteket Szebedy Tas igazgató köszöntötte, majd Karlovits Márta fősztályvezető (KvVM) nyitotta meg a találkozót. Magyar Bálint miniszter röviden beszélt az oktatásban szükséges szemléleti változtatásokról, valamint az Oktatási Minisztérium által preferált környezeti- és egészségnevelési programokról. Persányi Miklós miniszter röviden kifejtette, hogy az emberek gondolkodásában, szemléletmódjában szükségesek alapvető változások. Véleménye szerint nélkülözhetetlen szerepe van a civil szervezeteknek, valamint a civil szervezetek összefogásának a környezettudatos magatartás és gondolkodás kialakulásában Magyarországon.

Brassói Sándor előadásában elemezte a különbséget a környezeti nevelés (environmental education – EE) és a tanulás, tanítás a fenntartható fejlődésért pedagógiája (education for sustainability – EES) között. Simonyi Gyula a Bocs Alapítvány képviselőjében impulzív előadást tartott a nevelés szerepéről a globális problémák megoldásában. Marosváry Péter összefoglalta, hogy milyen szervezett lehetőségeink vannak itthon arra, hogy megvalósítsuk a fenntarthatóság pedagógiáját nevelésünkben. Pigniczkyne Lugos Ilona, a Telki Általános Iskola igazgatónője javaslatokat adott hogy, miként tudunk jól ökoiskolát szervezni saját iskolánkban. Varga Attila elemezte az Ökoiskola pályázatok tartalmát, valamint a továbblépés lehetőségeit.

Délután régiónkénti szekciókban folytatódott a munka. Ekkor megismerkedhettünk az iskolákban folyó programokkal, ötleteket kaphattunk egymástól. Véleményeket, javaslatokat, kéréseket is megfogalmaztunk az Ökoiskola pályázati kiírással, valamint a további munkával kapcsolatban.

Egyesületünk ingyenes könyvek ajándékozásával és könyvadásával, valamint sok tagunk aktív közreműködésével volt jelen a találkozón.

A konferenciáról részletes beszámoló lehet olvasni a [www.okoiskola.hu](http://www.okoiskola.hu) honlapon.

## **Projektjeinkről**

A *Fenntarthatóság évtizede* c. projekt tényleges tartalma elég „kalandosan” alakult. A pályázatban sok mindent leírtunk: évtizedes terv készítését, teológusok és újságíró-tanulók szemléletformálását, gyerekeknek szóló internetes játékot stb. Minthogy azonban a kapott pénz csak töredéke a kért összegnek, a tervekből egyetlen téma maradt: tervekészítés az Egyesület számára az előttünk álló évtizedre.

A tízéves (s azon belül hároméves, és még rövidebb időszaki) tervet egy három-lépcsős műhely formájában készítjük el, amely egy kicsit szervezet-fejlesztő műhely is lesz. Elemezni fogjuk az ENSZ adott évtizedre vonatkozó irányelveit, a hazai fejlesztési koncepciókat, áttekintjük az Egyesület eddigi távlati terveit és felvázolt jövőképeit, megismerkedünk a társ szervezetek elképzeléseivel, s mindezek alapján állítjuk össze 2006-os és további terveinket.

A háromlépcsős műhely első találkozása (nov. 19.) a mögöttünk lévő évek elemzéséről szól. A második találkozás (nov. 25-27.) a tervek megfogalmazásáról, a harmadik (dec. 3.) pedig a testvér-szervezetekkel való program-egyeztetéséről. A műhely meghívott résztvevőit úgy válogattuk össze, hogy egyensúlyban legyenek az „öregek” és a fiatalok. Nov. 25.-én választmányi ülés is lesz, amelynek egyik pontja azonos a projekt egy lépésével. Minthogy a választmányi ülések nyilvánosak, ott ilyen formában mindenki bekapcsolódhat a jövőtervezés folyamatába.

Victor András

## Zöld Útipakk továbbképzés



2005. október elsején az MKNE és a Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ (REC) együttműködéseként Zöld Útipakk tanártovábbképzés volt Budapesten az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskolában.

Az oktatócsomagot értékeli, hogy nagyon sok (kb. száz) kollega jelentkezett, így az eredeti harmincas létszámot végül is negyven főre bővítettük. A továbbképzés alapelve, hogy interaktívan, a tanárok közreműködésével ismerje meg mindenki a Zöld Útipakkot.

Az iskola nevében én köszöntöttem a kollegákat, majd Csobod Éva, a REC Magyar Iroda igazgatója, a Zöld Útipakk magyarországi felelőse mutatta be az oktatócsomag tartalmát, helyét a hazai környezeti nevelésben

A délelőtti folyamán forgószínpadszerűen három csoportban dolgoztunk. Szászné Heszlényi Judit a videó kazetta, én a CD felhasználási lehetőségeit mutattam meg. A Föld Charta és a Zöld Útipakk szerepét a fenntarthatóságra való nevelésben címmel Csobod Éva vezetett foglalkozást.

Délután Szászné Heszlényi Judit, Kéri András és az én vezetéssel a tanárok megismerték az oktatócsomagban szereplő tevékenységeket oly módon, hogy maguk is elvégeztek egyes feladatokat.

Későbbi továbbképzésekről a REC- nél lehet érdeklődni. (Horváth Gergő, REC Magyar Iroda tel: 26/504-075; <http://www.rec.hu/utipakk.html>)

**„Környezetismereti lehetőségek és módszerek bemutatása teremben és terepen” címmel 2005. október 1-2-én a Debreceni Helyi Csoport, a „Debreceni Szellőrózsák” 2 napos környezeti nevelési továbbképzésen vett részt.**

A résztvevőket (összesen 29 fő) az első napon – mivel közeledett okt.10-e, a Debreceni Nagyerdő napja, amit idén már tizedik éve évről évre megünnepelünk – a Diószegi Sámuel Erdei Művelődés Házának foglalkoztató termében ismertettük meg a Debreceni Nagyerdő kialakulásának és védetté nyilvánításának történetével és a természetvédelem ezzel kapcsolatos feladataival és eredményeivel. A délelőtt második részében a növények jelentőségéről mutattunk be kísérleteket. Ebéd után terepyakorlatot tartottunk a Borostyán tanösvényen, és a Nagyerdő külső területén.

A második napon a Tisza tó új vízi tanösvényét és a Hortobágyi Nemzeti Park Nyugati Fogadójának környékét, a népi kismesterségek tárgyi emlékeit, Egyek, Tiszacsege településeinek hagyományos népi építészeti és történelmi emlékeket néztük meg. Végül a Cserepesi határrészen az őszi madárvonulás megfigyelésével zártuk a programot.

Csapóné Tábori Hajnalka

## Tanulságos

### Soha ne add fel!

(mondta a béka a gólya csőrében,  
két, még kilógó kezével markolva annak torkát)

avagy:  
Mit nyerünk egy nyeretlen pályázaton?

Volt egyszer, hol nem volt, még csak születőben volt egy MÉTA adatbázis hazánk növényzeti örökségéről, sok-sok lehetőséggel ahhoz, hogy szívünknek kedves értékeket (erdők-mezők, virágok, tájak, fálvak, kertek, legelésző nyájak...) másokkal is megismertessünk, megszeretessünk, aggodalmainkat elmondjuk, megőrzésükhöz társakat toborozzunk. A Météás csapatban voltak pedagógusok, környezeti nevelők; összeültünk, beszélgettünk, ötleteket gyűjtöttünk a „Hogyan”-ról. Leírtuk, próbáltuk pályázattá gyúrnunk (felelősök, résztvevők, szervezeti forma...), félretettük. 2005 tavaszán a Jedlik Ányos Nemzeti Kutatás-Fejlesztési Pályázat egyik utolsó („ilyennek is illik benne lenni”) alpontjába úgy tűnt, bele lehet gyömöszölni. Kristályosodó ötlet: ismeretterjesztő portál

hazánk természeti értékeiről, terepi feladatokkal, tanároknak módszerekkel. A KÖR fővállalta, Bia és András az elnökváltás ex-lex állapotában aláírta a milliányi űrlapot, nyilatkozatot, eredeti, másolat, kötve-fűzve, elektronikusan, CD-re, borítékba..... A formai fordulón még át is ment ☺, nyerni nem nyert (állítólag hússzoros túlpályázás volt, meg a Jedlik alapjában kutatástámogató pályázat).

Szeptember elején küldi Bia a Minerva kiírását. A hátam közepére most egy pályázat, DE: van még két hónap, ez tényleg nekünk való, EU pályázat nagy lehetőségekkel, mind a 4 prioritását teljesítjük, van kész, kidolgozott pályázati anyagunk, és egyelőre csak előpályázat kell, potom 3 oldal leírás (na meg még ez-az, lett összesen 14, de az is kisnyúl). Két külföldi partner kéne hozzá, az eredeti ötletet ügyis egy norvég honlap adta, Varga Attila készségesen segít kapcsolatba kerülni velük, további külföldieket is keres. Néhány próbálkozó emil angolul, a projektötlet, a résztvevők bemutatása, reménykedő várás – semmi. Két héttel a határidő előtt eldöntöm, hogy most már úgyse lenne idő rá, nem csinálom tovább. Aznap jön egy levél a Finn Nemzeti Oktatási Tanácstól, hogy ők benne lennének..... Új lendület, de a norvégok továbbra is elérhetetlenek. Jelentkezik viszont egy finn elektronikus kiadó cég, akik internetes növényhatározót szeretnének egy honlapon, idővel egész Európára bővítve. Hurrá, itt a helye a Méta alapú elektronikus élőhely-határozónak! Hozzák a Helsinki Egyetem Pedagógia Tanszékének nagynevű KN professzorát is, de harmadik országbeli partner még mindig nincs. Közleg a nov.1-i beadási határidő, és rádöbbenek, hogy ugye elseje munkaszünet, előtte 31. hétfő az szombat, azelőtt hétfő, addig még másfél nap.... Itt kéne abbahagyni. De felélednek a finnek, mindkét szervezet küldi azt a néhány sort, ami részükről kell a pályázathoz, csak pénzről nem nyilatkozik senki. A pályázat szövege ezt leszámítva kész, beletörődöm, hogy bárhogy kínálgatom a koordinátori pozíciót, senkinek sem kell („nekünk már vannak ilyen téren tapasztalataink, és jobb szeretünk valódi munkával foglalkozni” – írja kedvesen az egyik finn), a harmadik fél már tényleg nem rajtam múlik. Lelkiismeretem teljes megnyugtatására írok még egy körlevelet – péntek délután, négynapos ünnep előtt – a nemzetközi Ökoiskola-hálózat címlistájára, aztán kikapszom a számítógépet.

Vasárnap reggelre egy rövid üzenet: a szlovén Nemzeti Oktatási Intézet beszállna, küldi a kért adatokat. Hétfő reggel (utolsó posta zár: 19 órakor) ismét felélednek a finnek. Aki elsőnek bejelentkezett, továbbra sem elérhető, akire rásózták, kétségbeesetten tiltakozik, felbukkan még két érdeklődő, akár koordinátornak is, de mikor leírom, mit kell megcsinálni fél nap alatt, kedvesen belém helyezik a bizalmukat.... A legeslegutolsó határidőnek megadott du. 2 órára végre jön két levél pénzügyi irányszámokkal, meg jogos aggodalmakkal felelősséget, munkamegosztást illetően.

Nagy levegő: eldöntöm, hogy melyik intézményt milyen szintű résztvevőként jelölöm meg (utána három napig görcsbe ugrott gyomorral nyitom meg a tőlük érkezett leveleket, mit szóltak hozzá – nem minden esetben találtam el), részletekben kimásolom a „thoroughly tested”, de számomra ugyan ki nem menthető-nyomtatható elektronikus űrlapot, kinyomtatom eredeti, négy másolat plusz magyar koordinátor iroda, CD; aláírás, koordinátor, jogi képviselő, pecsét, boríték Brüsszel, boríték Tempus, tíz perccel a posta zárása előtt fölodom, KESZ!!!

Mire volt jó ez az egész? Tanulságok, nyereségek:

1. Jó munkához idő kell.
2. Igazán klassz dolgokat csak többen együtt tudunk létrehozni – csapatmunka!
3. Kellenek olyan társak, akik a leghetetlenebb időpontokban is mozgósíthatók.

4. Van egy érlelődő angol nyelvű projektötletünk.
5. Kapcsolatba kerültünk néhány lehetséges külföldi partnerrel, némelyik kifejezetten szimpatikus.
6. Ők is ugyanúgy szeretnének EU-pénzekre pályázni, mint mi, és ugyanúgy irtóznak tőle – aki ezt be tudja vállalni, azt sokféle tárt karokkal várják.
7. (mint a mesében): még be is jöhet a pályázat (lásd a szemevilágát vesztett háziszárnyas esetét...)

Ortmann-né Ajkai Adrienne

## EGY INDIÁN TÖRZSFŐNÖK ÜZENETEI

### Oriah Hegyi Álmodó

Nem érdekel, miből élsz.

Azt akarom tudni, mire vágysz, és hogy szembe mersz-e nézni a vágyaiddal.

Nem érdekel, hány éves vagy.

Azt akarom tudni, megkockáztatod-e, hogy örültnek tűnj szerelmeidért, álmaidért, és azért a kalandért, hogy életben vagy.

Nem érdekel, milyen bolygók köröznak holdad körül.

Azt akarom tudni, elérted-e már fájdalmaid középpontját, hogy megnyitottak-e már az élet csalódásai, hogy összezsugorodtál és bezárkóztál-e már a félelemtől, hogy érhet-e még fájdalom.

Azt akarom tudni, hogy elfogadod-e fájdalmamat és fájdalmadat anélkül, hogy elrejténéd, vagy mindenképp megváltoztatni akarnád.

Az akarom tudni, hogy tudsz-e örülni nekem és önmagadnak, hogy tudsz-e vadul táncolni, az eksztázistól megrészegevedve anélkül, hogy figyelmeztetnél bennünket, legyünk óvatosak, reálisak, és emlékezzünk emberi mivoltunk korlátjaira.

Nem érdekel, hogy igazat beszélsz-e.

Azt akarom tudni, hogy mersz-e másnak csalódást okozni, hogy hű maradhass önmagadhoz. Hogy elviseled-e a család vádját anélkül, hogy megcsalnád saját lelkedet.

Azt akarom tudni, hogy hűséges vagy-e, s ezáltal megbízható.

Azt akarom tudni, hogy látod-e a szépséget akkor is, ha nem mindennap pompázik, és hogy tudod-e Isten jelenlétéből meríteni életed.

Azt akarom tudni, hogy tudsz-e kudarcaimmal és kudarcaiddal együtt élni, és a tóparton állva mégis az ezüst Hold felé kiáltani: Igen!

Nem érdekel, hol élsz, és mennyi pénzed van.

Azt akarom tudni, fel tudsz-e állni a kétségbeesés és a fájdalom éjszakája után, megviselten, sajgó sebekkel, hogy gyermekeidnek megadd mindazt, amire szükségük van.

Nem érdekel, ki vagy, és hogy kerültél ide.

Azt akarom tudni, mi ad neked erőt belülről, amikor kint már mindennek vége van.



Azt akarom tudni, hogy tudsz-e egyedül lenni önmagaddal, és hogy igazán szereted-e azt a társaságot, melyet üres óráidra magad mellé választottál.”

## **Mahatma Gandhi**

„Nekünk magunknak kell annak a változásnak lennünk, amit a világban látni akarunk.”

# **Programajánló**

## **Kiskarácsony, Nagykarácsony, minden gyerek maga gyártson...**

Egyesületünk idén is megrendezi egész napos kézműves foglalkozását „**Ökokarácsony**” címmel.

**Helyszín: Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium**

**1117 Bp. Baranyai u. 16-18.**

**Időpont: December 10-én, 10-16 óráig**

A résztvevők elkészíthetik leendő karácsonyfájuk, asztaluk, ajtójuk díszítőelemeit és ajándéktárgyait családtagjaik, barátaik számára. A kézműves alkotónapon mindenki megismerkedhet olyan természetes anyagokkal (pl. csuhé, szalma, nemez, textil), melyek szabadon felhasználhatók a természetből, nem kell semmilyen környezetszennyező folyamaton átesniük.

A gyerekek átélhetik a sajátkezü ajándékkészítésben és a közös munkában megtapasztalható örömet. További célunk, hogy a családok közösen töltsék el idejüket, szerezenek közös élményt, hogy a foglalkozásról kilépve is igényük legyen a családi programokra.

Szeretettel várjuk az érdeklődő családokat, leendő kis kézműveseket! **Belépődíj: 500 Ft**

Lelkes önkéntes aktivistákat várunk, ha van jó ötleted, hívd fel az iskolában Timár-Geng Csillát (Tel: 381-0662), vagy Németh Andit az irodában!

## **A „Három nővér” Budapesten**

A cserkúti Kölökpajta „Három nővér” foglalkozását a Puli-kuckóba (Budapest, 1113 Zsombolyai u.6.) „téliésítettük”.

**Iskolai osztályokat várunk erre a különleges időutazásra, ami egyszerre visz bennünket a múltba és a jövőbe! Ha kíváncsi vagy, hogyan, hozd el az osztályodat!**

Téma: A Három nővér (bab, kukorica és tök) segítségével az egészségünk, táplálkozásunk és a környezet összefüggései, vásárlásunk és egészségünk összefüggései, hagyományaink és lehetséges jövőnk összefüggései ... és a minden mindennel összefüggései...



Segítenek a múltba menni a kukorica morzsolók, csutka játékok, népiskolai tankönyvek, prózák és lepények ... a jövőbe pedig a kártyák, E-számok, a szójatej, sült tökök, szituációs játékok, csoportmunka...

A foglalkozásokat Andi és Orsi vezeti. Időpontot Andival egyeztess drótpostán (mkne@mail.datanet.hu) vagy telefonon (06-1/321-4796)!

A programot a gyerekek életkorához és az aktuális tantervekhez igazítjuk!

**Egy foglalkozás 9-től 13.30-ig tart, 400 Ft-ba kerül gyerekenként (számlát adunk).**

Németh Andi

## **Ökokarácsony Baranyában is!**

A baranyai csoport **ÖKOKARÁCSONYA december 10-én 10–15h** lesz a Civil Szervezetek Házában: Pécs, Szent István tér 17., a **belépődíj 400 Ft.**

Adorján Rita

## **Továbbképzés**

A Természetes Életmód Alapítvány (az OM és a KvVM támogatásával) meghirdeti a Környezeti nevelés „szobában–szabadban” c., 8 éve sikeresen működő, akkreditált továbbképzését.

A 90 órás továbbképzés – amely a 4 évszak jegyében 4 helyszínen zajlik – a résztvevőket felkészíti (a megváltozott Közoktatási Törvény alapján) a helyi környezeti nevelési programok gyakorlati megvalósítására:

- a tevékenységhez kapcsolt, élményközpontú módszerek átélése,
- a múzeumpedagógia és a zoopedagógia módszereinek elsajátítása,
- erdei iskolák, óvodák, táborok szervezésének módszertana stb.

A tanfolyam díja: 60 eFt (részletekben is befizethető)

Az első időpont: 2005. december 1-3.

További info: Labanc Györgyi: 30/419-50-80; bakfitty@mail.tvnet.hu; ill. Csabáné Mangult Magdolna: 20/205-3020; csmm@etata.hu, vagy www.tea.uw.hu

## LÉLEKMELEGÍTŐ

Kedves társunk, Fodorné Gyalog Éva (Bag) küldte nekünk az alábbi verseket, gondolatokat, hogy építse, szépítse lelkünket:

*Csengery Kristóf*

**Dal a röffről,  
a brummról,  
a brekről**

Az állatok jó emberek.  
Vad szívük részvétől remeg,  
mert látják, bűnben forgolódo  
a sapiens, ha homo.

Az állat is mind sapiens:  
megérti szód, ha átüzensz,  
s míg ösztönmélyből visszavakkant,  
létünk, e lakhatatlant

szelíd hangjával béleli.  
Lelkem miaúval van teli,  
sőt vonz a röff, a brumm, a brekk és  
a háp s a mekk. Menekvés

az emberbőrből persze nincs,  
rám, kérlek, mégis úgy tekints,  
mint akinek bundája, karma  
volt nem oly rég, s akarna

szólni ma is rokoni szót.  
Ezért hallgat szarkát, rigót,  
s ezért ül rajta furcsa bánat.  
Idegen önmagának.

József Attila:  
**Már régesrég**  
(1937)

Már régesrég rájöttem én,  
kétéltű vagyok, mint a béka.  
A zúgó egek fenekén  
lapulok most, e költemény  
szorongó lelke buboréka.

Gonosz gazdáim nincsenek,  
nem les a parancsomra fereg.  
Mint a halak s az istenek,  
tengerben és egekben élek.  
Tengerem ölelő karok  
meleg homályú, lágy világa.  
Egem az ésszel fölfogott  
emberiség világossága

*„Csak ahhoz támaszkodhatunk, mit erős karokkal  
ragadtunk meg: s ki a társaságtól visszavonul,  
nem panaszkodhatik, ha később elhagyatva látja magát.  
A világ, melyet nélkülözhetőnek tartott,  
könnyen nélkülözni fogja őt is.”*

Eötvös József

Ajándékozatok meg bennünket továbbra is kedvenc versetekkel, hogy hadd melegedjen a szívünk!

Saly Erika  
([salyka@freemail.hu](mailto:salyka@freemail.hu))

## Vers

**Pogány Anikó (Budapest) egy versfordítással lepett meg bennünket:**

Let there be peace on earth  
and let it begin with me.

Legyen béke a földön  
És ez kezdődjék velem.

Let there be peace on earth  
the peace that was meant to be.

Legyen béke a földön  
Ahogy mindig kellett volna legyen.

With God as our father  
brothers all are we.

Istennel, mint atyánkkal  
Mind testvérek vagyunk.

Let me walk with my brother  
in perfect harmony.

Testvéremmel járjak  
Egységben az úton.

Let peace begin with me  
let this be the moment now.

A béke kezdődjék velem.  
És az a perc a most legyen.

With every step i take  
let this be my solemn vow.

To take each moment  
and live each moment  
with peace eternally.

Let there be peace on earth,  
and let it begin with me.

*A song recorded by Vince Gill*

Minden lépés mit teszek  
Szent esküje legyen.

Belső békében  
Fogadni és élni  
Minden egyes percem.

Legyen béke a földön  
És ez kezdődjék velem.

*Pogány Anikó fordítása*

## **Közérdekű**

### **Pályázati hírmondó**

Az előző számban ismertetett pályázatok elbírálása időközben megtörtént, lássuk tehát az MKNE aktuális „pályázati mérlegét”!

#### Támogatásban részesült pályázataink:

- KvVM KÖVICE: „Élj együtt a természettel” c. pályázat, ami a nagykanizsai helyi csoport nyertes pályázata. Sajnos csak a kért összeg töredékét (270 000 Ft-ot) nyerte el.
- OM: „Puli-kuckó” kialakítása és működtetése a Jókai Klubban” (ami nem a Jókai Klubban lesz, hanem a TIT Stúdió épületében), 400 000 Ft-os támogatást nyertünk.
- Nemzeti Civil Alapprogram: a 2005. évi működési költségeink támogatására kaptunk 1 millió Ft-os támogatást.
- Magyar Nemzetközi Fejlesztési Segítségnyújtási Kht. (HUN-IDA): „A fejlődő országok fiataljairól magyar fiataloknak – fiatalok által” c. projektre szintén 1 millió Ft-ot nyertünk

#### Támogatásban nem részesült pályázataink:

- Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok (NKFP) Jedlik Ányos program: „Örök-Zöld portál: Infokommunikációs technológiák a fenntarthatóságért nevelésben, a Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia szellemében”
- Budapest Bank: „Ökokarácsony – gyermek műsorok vetélkedője és kézműves alkotónap”
- Budahegyvidék Környezetvédelmi Közalapítvány: „Puli-kuckó” kialakítása és működtetése a Jókai Klubban”
- A többi KÖVICE és NCA pályázat (összesen 7 db)

### Új, elbírálás alatt lévő pályázataink:

- Socrates program Minerva pályázata: „Nature Gate: European Educational Portal with Biodiversity Guides”

### Elszámolás alatt lévő pályázataink:

- KvVM KÖVICE: Az MKNE kommunikációs tevékenységének fejlesztése (Kör, Módszerkosár, honlap)
- Nemzeti Kulturális Alapprogram: Zöld jeles napok és a Módszertani kézikönyv megjelenítése

Marsi Mónika

## **Megjelent**

### **Franyó István: Zöld föld felett, kék ég alatt...** (olvasnivalók hazánk élővilágáról)

A könyv – nem véletlenül – Petőfi kedves versének egy sorát viseli a címlapján, s az alcíme világosan eligazít a tartalmáról: olvasnivalók hazánk élővilágáról. Valóban „olvasnivaló” a könyv a szó szoros és átvitt értelmében egyaránt, hiszen olyan gazdag gyűjteményt mutat be a Kárpát-medence állatairól és növényeiről, hogy alig lehet letenni. Élőhely-típusok szerint (erdő, mező, vizek stb.) végigveszi a tankönyvekben általában előforduló fajokat, s mindegyikről szebbnél szebb népdalokat, verseket, novella-részleteket, szólásokat, mondókákat, találós kérdéseket kínál. Az olvasnivalót szép néznivalók is kiegészítik: népművészeti tárgyak (faragások, hímzések, szőttek, kerámiák) képei. Mínt hogy a népdalokban és bizony a régebbi magyar irodalmi szövegekben is sok olyan szó van, amelyet ma már kevesen használnak, lábjegyzetek segítik az olvasót a megértésben.

A könyvön mindenestül a természet világában való gyönyörködés érződik. Az irodalomjegyzék közel száz olyan kiadványra hívja fel a figyelmünket, amely még további lehetőséget kínál a természet művészetén keresztül megismerésére.

Elérhetőség: Korona Kiadó  
1136 Bp., Balzac u. 39.  
[www.koronakiado.hu](http://www.koronakiado.hu)

## **E-mailen érkezett...**

Kedves Barátom/ levelezőtársam!

Sajnálatos módon az elmúlt időszakban a különböző sajtóorgánumokban egymásnak ellentmondó, és emiatt a lakosság körében bizonytalanságot és pánikot keltő híradás jelent meg a madárinfluenzával kapcsolatban. Szomorú, hogy a megszólaltatott személyek között nem igazán volt a témában valóban jártas szakember, virológus-állatorvos, hiszen a madárinfluenza **ÁLLATBETEGSÉG!**

Örömmel tájékoztatlak, hogy elkészült egy honlap, amelynek szerkesztésében a témában legjáratasabb szakemberek vettek részt Mészáros János akadémikus, állatorvos-virológus vezetésével: [www.madarinfluenza.bpallatorvos.hu](http://www.madarinfluenza.bpallatorvos.hu). Itt elolvashatod, mik azok a valódi, szakmai tények, amelyeket nem a média manipulál a témával kapcsolatban.

Köszönettel: Zöldi Tamás

## **Kiadványaink fél áron és ingyen!!!**

Tagjainknak *okt. 1-től dec. 31-ig* az alábbi kiadványokat adjuk fél áron:  
(Itt már a fél árat adjuk meg.)

- Műhelyszervezési kézikönyvek (8 kötet): 3000 Ft, kötetenként 450 Ft
- Útmutató környezeti nevelési tantervek fejlesztéséhez: 1000 Ft
- Ecsedi I.: A debreceni és tiszántúli magyar ember táplálkozása: 400 Ft

A könyvek megrendelhetők az irodában személyesen, telefonon, e-mailben vagy a megrendelőlap eljuttatásával, ami honlapunkról ([www.mkne.hu](http://www.mkne.hu)) letölthető.

Marsi Mónika

## Kedves Körtagok!

Új helyre költöttünk, s az iroda és a Puli-kuckó berendezésén munkálkodunk. Szeretnénk a segítségeket kérni abban, hogy bármilyen átalatok már nem használt bútort, anyagot, berendezési tárgyat ránk hagyományozzatok.

Segítségeket előre is köszönjük.

„Irodások”

## A KÖR-ről!

1. A **következő** KÖR és Módszerkosár szám a tervek szerint 2006. januárjában jelenik meg. A megjelentetni szándékozott írásokat legkésőbb jan. 6.-ig kell elküldeni. A KÖR-be szánt írásokat Czabán Dávidnak (czabi@freemail.hu), a Módszerkosár anyagait Emri Erikának ([emri.erika@freemail.hu](mailto:emri.erika@freemail.hu)).

2. Takarékosági okokból tervezzük, hogy a jövőben a KÖR-t **csak elektronikusan** küldjük azoknak, akiknek ez a megoldás is megfelelő. Kérjük ezért, hogy aki nem ragaszkodik a papíron kézbe vehető KÖR-höz, az @-ben jelezze az iroda munkatársainak ezt a lehetőséget.

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke  
Tartalmi szerkesztő: Victor András  
Technikai szerkesztő: Czabán Dávid  
Tördelés: Szekeres Tamás  
Postacímünk: 1397 Bp. Pf. 530.  
E-mail: [mkne@mail.datanet.hu](mailto:mkne@mail.datanet.hu)

Honlap: [www.mkne.hu](http://www.mkne.hu)  
Irodánk: 1113 Bp. Bocskai u. 37.  
Tel/Fax: 321-4796  
Az iroda ügyeletet tart:  
Kedd 15–18 h  
Csüt. 9–12 h